

Konsultat lokale me të rinjtë për Nismën KOMRA

Novi Sad, Serbi

12. qershor 2009.

Konsultat u organizuan nga Fraktal dhe Programi për dialog në mes të rinjve. Morën pjesë 18 të rinj: përfaqësues të organizatave joqeveritare nga Vojvodina, tre pjesëmarrës nga degët e partive politike dhe një pjesëmarrëse nga pushtetet krahnore. Pjesëmarrësit ishin kryesisht nga Novi Sadi, Subotica dhe Kikinda. Janë shfaqur pjesë nga filmi «Ballafaqimi me të vërtetën: Komisionet për të vërtetën dhe shoqëritë në transicion (shembuj nga Afrika Jugore dhe Maroko)». Drejtuesit ishin Marijana Toma (Impunity Watch), Mario Mažić (Nisma e të rinjve për të drejtat e njeriut në Kroaci), dhe Maja Leđenac (Shoqata e pavarur e gazetarëve të Vojvodinës, Serbi). Moderatorët e mbledhjeve ishin Srđan Vezmar (Programi për dialog në mes të rinjve, Serbi) dhe Filip Pavlović (Fraktal, Serbi). Raportimin e konsultave e bënë gazeta ditore Danas dhe MINA.

Qasja rajonale ndaj zbardhjes së fakteve të kri- meve është shumë e rëndësishme për shkak të përgjegjësisë të cilën si shoqëri e kemi ndaj viktimave.

Mefshtë shumë e rëndësishme që të themelohet një Komision i tillë dhe zbardhja e fakteve për shkak të përgjegjësisë të cilën e kemi ndaj të mbijetuarve dhe ndaj vetë shoqërive në të cilat jetojmë. Këto fakte janë mjaft të kompleksë dhe e vetmja mënyrë në të cilën këto mund të shqyrtohen është nga kjo qasje rajonale. Përqendrimi në viktima në konceptin rajonal i shlyen kufijtë në mes këtyre viktimave, i barazon dhe kështu viktimat bëhen viktimat tona.

Deklaratë: Maja Leđenac, Shoqata e gazetarëve të pavarur të Vojvodinës, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

KOMRA duhet t'i ketë primare interesat e vik- timës

Ekzistojnë së paku tre lloje të interesave kur janë në pyetje komisionet: kriminelët duan t'i ikin dënimit dhe poshtërimeve publike, Komisioni do që ta luajë drejtësinë dhe të drejtën, kështu më duket, e viktimat duan ta marrin vesh të vërtetën. (...) Është shumë e vështirë të gjendet vija e artë ku asnjë palë nuk dëm- tohet. Dhe mendoj se është primare që Komisioni dhe anëtarët e Komisionit t'i kushtojnë vëmendje viktimave sepse mendoj që ky është më së shumti tregimi i tyre.

Deklaratë: Dejan Rašeta, Programi për dialog në mes të rinjve, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

Opinionin duhet të përgatitet për themelimin e KOMRA edhe me anë të shembujve pozitivë nga përvojat e shoqërive tjera.

Do të jepet mund i madh nga të rinjtë dhe publiku që të bëhet presion, e pastaj kjo nismë sërish lihet në duart e përfaqësuesve të institucioneve, dhe ekziston mundësia që kjo të bllokohet. Nuk e di se si parashihni që ta ndalni këtë gjë, që të mos i kthehet puna sërish politizimeve dhe animeve. (...) Para se të kalohet tek themelimi i Komisionit, do të bëhet më mirë dhe do të ketë rezultate më të mira nëse opinioni përgatitet për këtë gjë. Mendoj se kjo do të nënkuptonte promovimin e shembujve pozitivë nga bota, që njerëzit këtë të shohin që është gjë normale që dikush të përgjigjet për veprat e veta.

Deklaratë: Ruža Helać, Fondi për zhvillimin e sektorit jo fitim-prurës të krahinës autonome të Vojvodinës, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

Garantoj që gjysma e studentëve nuk e di saktësisht se çka është Srebrenica. Sepse ne si sektor civil jemi të informuar dhe pikërisht për këtë gjë nuk jemi të vetëdijshëm se sa sundon mosinformimi dhe mosdija, do të thotë ne nuk e dimë këtë. Andaj janë të rëndësishëm mediat, është me rëndësi që nga RTS-ja, në kanalet e mëdha, në shtëpitë mediale, të shfaqni këto tregime sepse nuk mund ta lejojmë mosinformimin.

Deklaratë: Ana Marija Popović, Nisma ekipore e të rinjve, Fakulteti i shkencave politike, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

KOMRA duhet të merret me gazetarë të cilët kanë qenë pjesëmarrës në propagandën e luftës.

Mendoj që KOMRA duhet të flet për atë se cilët gazetarë kanë qenë ata që kanë kryer propagandë luftarake dhe kanë heshtur ndaj kryerjes së krimeve të caktuara.

Deklaratë: Srđan Vezmar, Programi për dialog në mes të rinjve, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

Nisma KOMRA është një mundësi që secila shoqëri t'i përmirësojë gabimet e veta dhe të spastron oborrin e vet.

Në fakt mendoj që njëri nga motivet kryesore për shmangien e ballafaqimit me të kaluarën në njëfarë niveli politik dhe ndërkombëtarë, madje edhe do të kisha guximin ta them, është një iluzion i caktuar se fëlliqet imazhi i kësaj shoqërie dhe shoqërive në rajon dhe se shtrembërohet imazhi dhe krijohet imazh i keq për vetë shtetin. (...) Mendoj se me vetë këtë proces mund të vërtetojmë se i kemi tejkaluar problemet e caktuara dhe se e kemi një pjekuri të caktuar si shoqëri.

Deklaratë: Filip Pavlović, Fraktal, Konsultat lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12.06.2009.

Ne konsiderohemi si agresorë dhe nuk e kemi zërin më të mirin në botë, pra nëpër media. Kështu që së pari do të duhej t'i përmirësonim gabimet tona, e gabimet e tyre, të them të kroatëve, tua lëmi atyre. Pra, së pari t'i spastrojmë papastërtitë para dyerve tona, t'i rregullojmë problemet tona dhe sado pak ta zbusim imazhin e shtetit tonë në botë. Dhe me vetë këtë gjë do ta përmirësonim situatën në përgjithësi.

Deklaratë: Mile Novaković, Shoqata Sigo and Them, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

Më e rëndësishmja për KOMRA është përkrahja ndaj viktimave sepse institucionet nuk mund ti shpërfillin këta.

Në momentin kur shoqatat e viktimave do të fillojnë të bëjnë presion ndaj shtetit do të vij deri te... Sepse këto janë grupe të njerëzve të cilët për një kohë mund t'i shmangeni e të mos i shikoni, por nuk mund t'i injoroni në tërësi kur këta gjenden para deryeve të institucioneve dhe kërkojnë gjëra të caktuara. Dhe këtu me të vërtetë e shoh mundësinë që KOMRA t'i del në fund problemeve eventuale në të ardhmen.

Deklaratë: Marijana Toma, Impunity Watch, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

KOMRA duhet të merret me krime kundër civilëve, me zhdukje dhe me krimet kundër pengjeve të luftës.

Duhet të ketë theksime tek zhdukjet, por gjithashtu mendoj se duhet të përfshihen të gjitha krimet. Periudha kohore të shtrihet më së shumti deri në tre vjet.

Deklaratë: Jovana Kolarić, studente nga Novi Sadi, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

Ndoshta duhet të rrudhet mandati i Komisionit në disa aspekte të caktuara të krimit për shkak të kapacitetit të kufizuar të shoqërisë sonë, që të mos derdhemi nëpër tërë aspektet e krimit e kështu nuk do të arrinim askund.

Deklaratë: Ruža Helać, Fondi për zhvillimin e sektorit jo fitimpru- rës të krahinës autonome të Vojvodinës, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

Lufta është luftë. Gjuhet, vriten, ushtari në ushtar. Por kur ushtari gjuan në civil kjo me të vërtetë nuk është humane dhe sipas meje nuk ka kurrfarë arsytimi. Së pari kjo do të duhej të rregullohej dhe masakrimet tjera të civilëve, ekshumimi i varreve në Srebrenicë dhe kudo që ka ndodhur. Komisioni do të duhej ta jepte një afat i cili nuk do të duhej të ishte shumë i gjatë, mendoj diku në mes një viti dhe dy, dhe së pari kjo gjë ishte dashur të zgjidhej. Kjo është, për mua, një çështje e nxehtë.

Deklaratë: Mile Novaković, Shoqata Sigo and Them, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

Nuk duhet të mos kemi parasysh që krimet ndaj të burgosurve të luftës kanë shumë të tmerrshme dhe nëse përqendrohemi vetëm në banorët civilë atëherë për shembull do të humbin nga vëmendja Lorën, që do të na bëhet problem i madh.

Deklaratë: Marijana Toma, Impunity Watch, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

Duhet përfshirë edhe veteranët e luftës në aktivitetet rreth KOMRA

Këshilla ime për KOMRA, është që të përfshihen edhe veteranët e luftës. Ngase veteranët e luftës tashmë bashkëpunojnë me njëri tjetrin. Veteranët kroatë të luftës të cilët dje janë ndeshur me veteranët serbë, tashmë bashkëpunojnë dhe bisedojnë. Mendoj se edhe ata duhet të përfshihen sepse mund të na japin të dhëna nga vija e parë.

Deklaratë: Nenad Vezmar, Të Rinjtë e Ligës së socialdemokratëve të Vojvodinës, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

KOMRA nuk duhet t'i ofrojë amnisti kriminelëve

Nuk mendoj se arsyetohet krimi me vetë pranimin e krimit. Nuk mund të lirohet njeriu nga dënimi, jo vetëm unë, por kushdo tjetër, nëse ai ka kryer gjenocid ndaj civilëve, ushtarëve, të burgosurve të luftës vetëm ngase do të pranojë këtë gjë, e ti thuhet „faleminderit që ke ndihmuar, tash je i lirë„. Jo, nuk duhet të dënohet me 20 vjet, por duhet t'i jepet burg prej pesë deri në dhjetë vite më së paku.

Deklaratë: Nenad Vezmar, Të rinjtë e ligës së socialdemokratëve të Vojvodinës, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.

Duhet themeluar një televizion me frekuenca rajonale i cili do të merrej vetëm me krime

Sugjeroj që të krijoni një televizion rajonal ku do të flitet vetëm për këtë gjë sepse deri sa të vjen KOMRA ndoshta edhe ndërrohet pushteti, e ndoshta do të jetë një RTS tjetër, dhe do të diktohet ndryshe.

Deklaratë: Nenad Vezmar, Të rinjtë e ligës së socialdemokratëve të Vojvodinës, Serbi, Konsulta lokale me të rinjtë në Vojvodinë, Novi Sad, Serbi, 12 qershor 2009.